

**UCHWAŁA NR XIII/105/19
RADY GMINY SULIKÓW**

z dnia 30 grudnia 2019 r.

w sprawie ustalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 506 ze zm.), art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2277) i art. 10 ust. 2 i ust.3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2019 r. poz. 852), Rada Gminy Sulików

uchwała co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na rok 2020 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sulików.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01 stycznia 2020 r. i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Sulików oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Sulików.

Przewodniczący Rady

Bogusław Świątek

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA 2020 ROK

(zwany dalej Gminnym Programem Profilaktyki Uzależnień - GPPU)

Przygotował : Koordynator Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie

Sulików 2020 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	3.
1. Podstawy prawne programu.....	4.
2. Diagnoza problemów związanych z nadużywaniem alkoholu.....	6.
2.1. Diagnoza środowiska lokalnego.....	6.
2.2. Rynek napojów alkoholowych.....	6.
2.3. Wielkość spożycia napojów alkoholowych.....	8.
2.4. Dostępność ekonomiczna napojów alkoholowych.....	9.
2.5. Dostępność fizyczna alkoholu.....	9.
2.6. Młodzież jako grupa ryzyka.....	9.
3. Najważniejsze problemy społeczne będące skutkiem spożywania alkoholu.....	12.
3.1. Szkody zdrowotne spowodowane używaniem alkoholu.....	12.
3.2. Szkody społeczne spowodowane używaniem alkoholu.....	13.
3.3. Ubóstwo.....	13.
3.4. Dysfunkcje rodziny z problemem alkoholowym.....	14.
3.5. Przemoc w rodzinie.....	15.
3.6. Nietrzeźwość na drogach, w miejscach publicznych a przestępstwa i wykroczenia.....	18.
3.7. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie	20.
3.8. Podsumowanie.....	22.
4. Cele i zadania Programu	22.
4.1 Cele programu.....	22.
4.2 Zadania programu.....	23.
5. Realizatorzy programu.....	27.
6. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	28.
6.1. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	28.
6.2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	29.
7. Źródła finansowania.....	29.
9. Monitoring programu.....	30.

WSTĘP

Niezbędnym warunkiem moralnego i materialnego dobra społeczności gminnej jest życie obywateli w trzeźwości z zapewnieniem bezpieczeństwa w rodzinie. Dlatego organy gminy są obowiązane podejmować działania, które zmierzają do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych oraz do zmiany struktury ich spożycia, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, rozwiązywania problemów narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a osobom ich doświadczającym, zapewnienia kompleksowej pomocy, integracji społecznej dla osób uzależnionych.

Organy gminy współdziałają na rzecz wychowania w trzeźwości, przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii z organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami i innymi wyspecjalizowanymi jednostkami zajmującymi się krzewieniem trzeźwości, abstynencji oraz bezpieczeństwem rodziny i wspieraniem jej w wypełnianiu funkcji wychowawczej.

Używanie alkoholu oraz narkotyków powoduje duże szkody zdrowotne i społeczne, takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Problemy związane z tymi używkami powodują także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo.

Program stanowi kontynuację oraz uzupełnienie wcześniej prowadzonych w gminie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Zaproponowane w Programie zadania są merytorycznie spójne z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii.

Program został opracowany przez Koordynatora Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie oraz innymi podmiotami działającymi w ww. obszarach.

1. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Podstawą prawną Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na 2020 jest:

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U z 2019 r., poz. 2277), która stanowi kluczowy dokument kompleksowo regulujący zagadnienia związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Porządkuje kwestie dotyczące m. in.: zadań wykonywanych przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację, źródła finansowania tych działań, funkcjonowania rynku napojów alkoholowych, postępowania wobec osób nadużywających alkoholu, a także przepisów karnych związanych z obrotem alkoholem oraz jego reklamą.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r., o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 852), która stanowi kluczowy dokument kompleksowo regulujący zagadnienia związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów narkomanii.

Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020¹ (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492) przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów. Elementem składowym programu są Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii oraz Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które funkcjonowały dotąd jako odrębne dokumenty. Jako cel strategiczny Programu wskazuje się wydłużenie życia w zdrowiu, poprawę zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w tym obszarze.

W ramach Krajowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (KPPiRPA) wskazanych jest kilka głównych obszarów do realizacji:

- a) promocja zdrowia, w ramach której przewidziano min. podejmowanie działań informacyjno-edukacyjnych w tym kampanii edukacyjnych, upowszechnianie informacji dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież, upowszechnianie wiedzy na temat zjawisk przemocy, w szczególności w rodzinach z problemem alkoholowym oraz wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży,
- b) szkolenie kadr, nacisk położono m.in. na kształcenie personelu medycznego, podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, rozwijanie systemu kształcenia specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień, osób pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz szkolenia profesjonalistów na temat FASD,
- c) zadania regulacyjne i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów, w tym m.in.; ograniczania dostępności alkoholu, ograniczenie przemytu, podjęcie działań legislacyjnych w kierunku ograniczenia reklamy napojów alkoholowych, kontrolę i monitorowanie wydatkowania środków,
- d) profilaktyka, a ramach niej: profilaktyka uniwersalna, selektywna, wskazująca, redukcja szkód, rehabilitacja zdrowotna, społeczna i zawodowa.

¹ Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U. z 2016 r., poz. 1492).

W niniejszym Programie uwzględniono kierunki zawarte w Narodowym Programie Zdrowia.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.) zawiera przepisy, w których wyliczone są zadania samorządu gminnego. Jednym z nich jest opracowanie, aktualizowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych, która obejmuje m.in. program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.), w której zawarto zadania własne samorządu gminnego, polegające m.in. na inspirowaniu i promowaniu nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz opracowaniu i realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 688 ze zm.) reguluje m. in. zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje społeczne w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Istotną kwestią jest możliwość zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych o charakterze lokalnym lub regionalnym. Działalność pożytku publicznego określona w ustawie to działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie, a sfera ta obejmuje zadania w zakresie m. in. przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sulików na lata 2015- 2020, która jest wieloletnim dokumentem programowym, mającym na celu skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych na terenie gminy.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2015-2020 określający działania związane z przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie na terenie gminy Sulików.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Sulików na lata 2020-2022 określający działania w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Diagnoza problemów związanych z nadużywaniem alkoholu

2.1. Diagnoza środowiska lokalnego

Gmina Sulików położona jest w województwie dolnośląskim, w powiecie zgorzeleckim. Leży przy południowo-zachodniej granicy Polski, sąsiadując bezpośrednio z Czechami, niedaleko od granicy z Niemcami. Przejście graniczne z Czechami w Zawidowie położone jest w odległości ok. 8 km od gminy, zaś do przejść granicznych z Niemcami odległość wynosi: do Zgorzelca 7 km i Jędrzychowic 5 km.

Gmina Sulików zajmuje powierzchnię ok. 95,2 km². Obszar Gminy jest podzielony na 15 obrębów geodezyjnych. Gmina obejmuje 22 miejscowości i 16 sołectw: Bierna, Mała Wieś Dolna, Mała Wieś Górna, Miedziana, Mikułowa, Radzimów Dolny, Radzimów Górny, Skrzydlice, Stary Zawidów, Studniska Dolne, Studniska Górne, Sulików, Wilka, Wilka Bory, Wrociszów Dolny oraz Wrociszów Górny.

Sulików jest gminą typowo rolniczą, użytki rolne i lasy stanowią tu ponad 90% powierzchni. Potencjał społeczny gminy jest bardzo niski w skali powiatu i województwa. Na terenie gminy działa niewiele podmiotów gospodarczych, w tym większość stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Najwięcej podmiotów działa w sekcji handel, naprawa pojazdów samochodowych i budownictwo. Państwowe zakłady produkcyjne na terenie Sulikowa, które niegdyś zatrudniały wiele kobiet i mężczyzn dzisiaj nie istnieją. Jedynym większym zakładem przemysłowym jest kopalnia bazaltu. Obecnie mieszkańcy gminy podejmują zatrudnienie w okolicznych miejscowościach tj. w Zgorzelcu, Zawidowie oraz w Bogatyni, a także poza granicami kraju, w czeskich lub niemieckich miejscowościach przygranicznych dojeżdżając codziennie do miejsca pracy, bez konieczności opuszczania kraju.

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu² wskazują, że wskaźnik bezrobocia w skali całego kraju w październiku 2019 r. wynosił 5,0 %, dla województwa dolnośląskiego 4,5 %, a powiatu zgorzeleckiego 5,0 %. Natomiast udział zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy Sulików w liczbie ludności w wieku produkcyjnym był nieco niższy i kształtował się na poziomie 4,0 % .

2.2. Rynek napojów alkoholowych

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy została ustalona przez podjęcie Uchwały Nr XLI/334/18 Rady Gminy Sulików z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, odrębnie dla poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży na terenie

² Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu/dane statystyczne za okres 01.01-30.10.2019r.

gminy Sulików oraz Uchwały Nr XLI/333/18 Rady Gminy Sulików z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy Sulików. Należy zaznaczyć, że maksymalna liczba tych zezwoleń wynosi odpowiednio 22 sztuki i 8 sztuk dla każdej grupy procentowej tj. 66 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 24 zezwolenia przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

W gminie Sulików ilość wykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na dzień 19.11.2019r. dla poszczególnych grup procentowych wygląda następująco:

- dla napojów zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo, w tym przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi 11 sztuk, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – 2 sztuki;
- dla napojów powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), w tym przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi – 9 sztuk, natomiast przeznaczonych w miejscu sprzedaży – 0 sztuk;
- dla napojów zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu, w tym przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi - 9 sztuk, natomiast przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – 2 sztuki.

Łącznie wykorzystano 33 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, 29 sztuk przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i 4 sztuki w miejscu sprzedaży. Powyższe dane obrazuje tabela nr 1.

Tabela 1. *Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych - stan na dzień 19.11.2019 r.*

Ilość wykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo, w tym przeznaczonych do spożycia:	13
- poza miejscem sprzedaży,	11
- w miejscu sprzedaży	2
Ilość wykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),w tym przeznaczonych do spożycia:	9
- poza miejscem sprzedaży,	9
- w miejscu sprzedaży	0
- ilość wykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu, w tym przeznaczonych do spożycia:	11
- poza miejscem sprzedaży,	9
- w miejscu sprzedaży	2

(Źródło: Urząd Gminy Sulików)

Według stanu na dzień 19 listopada 2019 r., gminę Sulików zamieszkuje 5999 mieszkańców. Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosi 13 (tj. 11 - dla napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, 2 - w miejscu sprzedaży). Tak więc na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypada ok. 461 mieszkańców.

W roku 2019 nie wydano żadnego zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przedsiębiorcom uprawnionym do ubiegania się o zezwolenie w związku z organizacją imprez okolicznościowych. W roku 2019 nie złożono zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa do policji lub prokuratury w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 43 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Nie podjęto również decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, za sprzedaż alkoholu osobom niepełnoletnim. Gmina nie podjęła żadnej decyzji w sprawie wygaśnięcia zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na podstawie art. 18 ust. 12 pkt 1-2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (upływ terminu ważności zezwolenia; likwidacja punktu sprzedaży).

2.3. Wielkość spożycia napojów alkoholowych

Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podaje, że średnia spożycia alkoholu na jednego mieszkańca Polski w roku 2018 wynosiła 9,55 l i była nieco wyższa od średniej z 2017 r. (9,45 l). Nieznacznie wzrosło spożycie piwa, natomiast spadło spożycie wyrobów spirytusowych i nieznacznie spożycie wina.

Tabela 2. *Struktura spożycia napojów alkoholowych w procentach w przeliczeniu na 100% alkohol w latach 2015-2018.*

	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.
Wyroby spirytusowe	34,0 %	34,2 %	35,2%	34,6%
Wino i miody pitne	8,0 %	7,4 %	7,8%	7,5%
Piwo	57,9 %	58,4 %	57,8%	57,9%

(Źródło: PARPA na podstawie danych GUS)

Przyjmuje się założenie, iż w jednym litrze:

- piwa zawartych jest 5,5% alkoholu,
- wina (miody pitnego) zawartych jest 12% alkoholu.

2.4. Dostępność ekonomiczna napojów alkoholowych

Badania naukowe dowodzą, iż istnieje związek pomiędzy ceną alkoholu a wielkością jego spożycia. Im większa jest dostępność ekonomiczna alkoholu, tym większe jest jego spożycie. W 2019 roku w porównaniu z 2018 rokiem zanotowano średni wzrost cen napojów alkoholowych o 0,9 %.

2.5. Dostępność fizyczna alkoholu

Jednym z najskuteczniejszych instrumentów ograniczenia zakresu problemów alkoholowych jest administracyjne i prawne ograniczenie dostępności alkoholu. W Polsce zasadniczą rolę w przedmiotowych regulacjach odgrywają jednostki samorządu terytorialnego. Wskaźnikiem umożliwiającym monitorowanie problemu dostępności alkoholu na poziomie lokalnym jest liczba zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz liczba decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych podejmowanych w gminie.

2.6. Młodzież – jako grupa ryzyka

Spożywanie alkoholu przez młodzież jest najczęściej występującym zachowaniem ryzykownym w tej grupie społecznej. Informacji na temat rozpowszechnienia picia alkoholu przez młodzież dostarczają m. in. badania ankietowe prowadzone zgodnie z metodologią międzynarodowego *Europejskiego Programu Badań Ankietowych w Szkołach* (ESPAD).

Badania w ramach międzynarodowego projektu badawczego na temat zdrowia i zachowań zdrowotnych młodzieży szkolnej HBSC (*Health Behaviour in School-aged Children*) oraz badania CBOS, które od kilku lat realizowane we współpracy z Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii, umożliwiają przeanalizowanie rozmiarów konsumpcji substancji psychoaktywnych, zarówno tych legalnych, jak i nielegalnych.

W 2016 roku Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej na zlecenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, przeprowadziła badanie „Konsumpcja substancji psychoaktywnych przez młodzież – Młodzież 2016”. Badanie realizowano w okresie od 22 listopada do 16 grudnia 2016r. i przeprowadzone zostało na ogólnopolskiej losowej próbie 82 dziennych szkół ponadgimnazjalnych – liceów, techników (oraz liceów profilowanych, zawodowych lub technicznych) i zasadniczych szkół zawodowych (z wyłączeniem szkół specjalnych). Badanie przedstawia aktualne dane odnośnie konsumpcji substancji psychoaktywnych przez młodzież³.

- **Alkohol** - W badaniu przeprowadzonym w roku 2016, podobnie jak we wcześniejszych pomiarach, napoje alkoholowe okazały się najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, po którą sięgano częściej niż po papierosy czy narkotyki. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie w 2016 roku: 72%

³ Raport z badania „Konsumpcja substancji psychoaktywnych przez młodzież – Młodzież 2016”, Warszawa 2016r.

uczniów przynajmniej raz piło piwo, 63% – wódkę i inne mocne alkohole, a 41% – wino. W porównaniu z rokiem 2013 nastąpił spadek odsetka uczniów sięgających po wódkę (o 5 punktów procentowych), ale wzrost odsetka sięgającego po wino (o 6 punktów procentowych).

- **Piwo** - W roku 1992 picie piwa deklarowała niemal połowa uczniów (49%), w kolejnych latach odsetek ten wzrastał i w 2003 roku osiągnął poziom 76%. Z badań przeprowadzonych w latach 2008 i 2010 wynika, że piwo pije trzech na czterech uczniów (odpowiednio: 75% i 74%). Ostatni pomiar z 2016 roku wskazuje na stabilizację picia piwa wśród młodzieży. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie piwo piło 75% chłopców (w 2013 roku – 81%) i 69% dziewcząt (w roku 2013 – 67%). Po piwo częściej sięgają uczniowie niż uczennice. Obecnie najwięcej młodzieży, która nie pije piwa, jest w liceach ogólnokształcących publicznych (33%) i profilowanych zawodowych lub technicznych (35%). Najmniej uczniów niepijących piwa jest w szkołach zawodowych – 22% .

- **Wino** - Wśród młodzieży szkolnej wino jest alkoholem najmniej popularnym. Wyniki badań pokazują, że zainteresowanie młodzieży winem malało do 1999 roku, kiedy to osoby niepijące wina stanowiły aż 75% badanych. W roku 2003 nastąpił wzrost, ale kolejne dwa pomiary pokazały stabilizację trendu. Ostatnie dwa pomiary z 2013 i 2016 roku odnotowały wzrost konsumpcji wina. Odsetek badanych w 2016 roku jest taki sam jak w rekordowym roku 1994: 41%. Jeśli chodzi o płeć osób sięgających po wino, należy odnotować wzrost jego spożycia wśród dziewcząt – z 27% w 2008 roku do 38% w roku 2010 oraz 43% w 2013, a w ostatnim pomiarze w 2016r. 58%, podczas gdy odsetek chłopców pozostał na zbliżonym poziomie – w 2008 roku 29%, w 2010 – 30%, a w 2016 - 27%. Wśród młodzieży, która nie pije wina, najwyższy odsetek odnotowano wśród uczniów zasadniczych szkół zawodowych – 72%. Po wino najczęściej sięgają uczniowie z miast liczących powyżej 500 tys. mieszkańców (48%).

- **Wódka i inne mocne alkohole** - W roku 1992 picie mocnych alkoholi w ciągu ostatniego miesiąca deklarowała ponad jedna czwarta badanej młodzieży (28%). Lata 1994–1999 to stabilny trend rozpowszechnienia picia wódki na poziomie około 46%. Od roku 1999 odnotowujemy jednak wzrost konsumpcji wódki i innych mocnych alkoholi. W roku 2003 po raz pierwszy ponad połowa badanych zadeklarowała picie wódki, a w 2013 roku odnotowano najwyższy odsetek takich deklaracji od początku realizacji pomiarów (68%). Najnowszy pomiar (z 2016 roku) to załamanie tendencji wzrostowej i spadek odsetka do 63%. Wyniki ostatniego badania pokazują, że – tak jak w latach ubiegłych – po mocne alkohole częściej sięgają uczniowie niż uczennice. W ostatnim miesiącu przed badaniem wódkę piło 65% chłopców (w 2013 roku –71%) i 61% dziewcząt (w 2013 roku – 63%). Zmniejszyły się różnice w odsetkach między chłopcami a dziewczętami, głównie z powodu zmniejszenia się odsetków pijących wódkę chłopców. Najwyższe odsetki uczniów pijących wódkę odnotowano wśród uczniów prywatnych liceów ogólnokształcących (84%) oraz zasadniczych szkół zawodowych (60%). Najmniejszy odsetek uczniów pijących wódkę zarejestrowano w liceum profilowanym zawodowym lub technicznym (59%). Najczęściej piją wódkę uczniowie z miast powyżej 500 tysięcy osób 59%, a najrzadziej uczniowie z miast liczących do 20 tysięcy mieszkańców – 45%.

- **Narkotyki** - W latach 1992–2003 liczba uczniów, którzy używali narkotyków w ciągu ostatniego roku, systematycznie rosła (z 5% do 24%). W roku 2008 odsetek osób

deklarujących kontakt z narkotykami zmniejszył się do 15%. Od tego roku odnotowuje się niewielki wzrost do 18% w 2013 roku. Ostatni pomiar (z 2016 roku) to załamanie tendencji wzrostowej, ponieważ odsetek wyniósł 17%. Z badań prowadzonych od 1992 roku wynika, że chłopcy mają kontakt z narkotykami częściej niż dziewczęta. W roku 2013 24% uczniów i 10% uczennic odpowiedziało twierdząco na pytanie o używanie nielegalnych substancji. W ostatnim pomiarze z 2016r. nastąpił spadek odsetka uczniów do 20% a wzrost uczennic do 14%. Najwyższy odsetek osób zażywających narkotyki odnotowano w zasadniczych szkołach zawodowych (21%, w 2013 roku – 26%), a najniższy w liceach (15%, w 2013 roku – 18%). W 2013 roku największy odsetek uczniów deklarujących zażywanie narkotyków mieszka w miastach liczących powyżej 500 tysięcy mieszkańców (28%), prawie o połowę mniejszy odsetek odnotowano wśród uczniów mieszkających na wsi (15%). Podobne wyniki odnotowano w pomiarze z 2016 roku: duże miasta 24% a wieś 15%. Najniższe odsetki odnotowano w miastach poniżej 20 tysięcy: 12%.

- **Używanie i dostępność „dopalaczy”** - W przypadku „dopalaczy” badania wskazują na spadek używania tych substancji. Odsetek badanych, którzy eksperymentowali z tymi substancjami jest na takim samym poziomie jak w 2008 roku: 3,5%. W 2016 roku używały „dopalacze” 1% badanych, w ciągu ostatniego miesiąca również 1%. Są to najniższe wskaźniki od początku prowadzonego badania - to jest od roku 2008. Według deklaracji z roku 2008, po „dopalacze” sięgnęło „kiedykolwiek w życiu” 3,5% uczniów, w 2010 roku odsetek deklaracji wzrósł do 11%. Do kontaktu z „dopalaczami” w roku 2016 przyznało się 7% uczniów, a w ciągu ostatniego miesiąca – 1% (2% w 2008 roku). Wyniki badań wskazują na spadek używania „dopalaczy”. Do kontaktu z „dopalaczami” „kiedykolwiek w życiu” przyznało się o ponad połowę mniej respondentów niż w 2010 roku i również o połowę mniejszy odsetek badanych używał ich „w ciągu ostatnich 30 dni ” (spadek z 2% do 1%). Badania przeprowadzone w 2016 roku wskazują, że częściej po te substancje sięgają chłopcy (5%) niż dziewczęta (3%). Najwyższy odsetek odnotowano w zasadniczej szkole zawodowej (6%) oraz w miastach powyżej 500 tysięcy mieszkańców (6%). Badani oceniający swoje warunki jako złe (9%) mają większe prawdopodobieństwo sięgnięcia po „dopalacze” niż osoby mające „dobre” warunki (3%). Podobnie wśród osób głęboko wierzących odsetek jest mniejszy (3%) niż niewierzących (7%). Jako łatwe zdobycie „dopalaczy” określiło 15%. Mniejszy odsetek mieszkańców wsi (13%) zadeklarował zdobycie „dopalaczy” jako łatwe niż miast (w zależności od wielkości miasta od 15% do 19%). Nadto, badania wskazują, że w 2016 roku 1,7% badanych dokonało zakupu „dopalaczy” w sklepach stacjonarnych. Ze sklepu internetowego korzystało 1,1% badanych a z zagranicznego sklepu 1,1%. Taki sam odsetek badanych korzystał z ukrytych giełd internetowych tzw. kryptomarketów 1,1%. W inny sposób kupowało 2,3%. Były to osoby, które kupowały m.in. „dopalacze” od dilerów czy znajomych. 0,5% badanych kupowało nie rzadziej niż 2-3 razy w miesiącu ⁴.

⁴ Raport z badania „Konsumpcja substancji psychoaktywnych przez młodzież – Młodzież 2016”, Warszawa 2016 r.

W 2018 r. z inicjatywy Koordynatora Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z Dyrektorami i Pedagogami szkół z terenu Gminy Sulików włączono się do „Ogólnopolskiej diagnozy społecznej uczniów 2018” dla miast i gmin biorących udział w kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Badania przeprowadzono w grudniu 2018 r. Do badań ankietowych przystąpiły dzieci i młodzież w dwóch grupach wiekowych: młodsze klasy V i VI oraz starsze roczniki, czyli klasy VII i VIII SP, niestety była to mała próba - 48 uczniów.

Z badań wynika, że jeśli chodzi o dane gminne w odniesieniu do zażywania środków psychoaktywnych, należy zwrócić uwagę na dwie ważne kwestie. Po pierwsze, problem zażywania dopalaczy, palenie marihuany, spożywania alkoholu w różnych postaciach istnieje wśród młodzieży. Z raportu ogólnopolskiego wynika, że najbardziej zagrożonymi województwami pod względem zażywania dopalaczy jest: województwo dolnośląskie, łódzkie, lubuskie, wielkopolskie, i zachodnio-pomorskie; pod względem palenia marihuany: dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, lubelskie, lubuskie, łódzkie, pomorskie, śląskie, warmińsko-mazurskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie; pod względem spożywania mocniejszego alkoholu, jakim jest wódka: lubelskie, świętokrzyskie, wielkopolskie, a także kujawsko-pomorskie.

Po drugie, na 294 zbadane gminy zaledwie w czternastu gminach uczniowie zadeklarowali, że nigdy nie brali dopalaczy; w dziesięciu, że nigdy nie palili marihuany, w trzech nigdy nie pili wódki. Są to raczej małe gminy, a wynik może być zakłamany z uwagi na niską liczebność badanych. Należy jednak pamiętać, że nawet jeden przypadek zażycia dopalaczy czy różnego rodzaju środków psychoaktywnych, w połączeniu z agresją, może doprowadzić do tragicznych w skutkach wydarzeń.

3. Najważniejsze problemy społeczne będące skutkiem spożywania alkoholu

3.1. Szkody zdrowotne spowodowane używaniem alkoholu

Nadużywanie alkoholu jest jednym z czynników silnie obniżających stan zdrowotności społeczeństwa. Problemy zdrowotne nie wynikają wyłącznie z uzależnienia od alkoholu, ale powstają także wśród osób nieuzależnionych, które sytuacyjnie lub okresowo nadużywają alkoholu. Alkohol działa szkodliwie na niemal wszystkie tkanki i narządy. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek ze spożywaniem alkoholu. Choroby występujące na tle nadużywania alkoholu to przede wszystkim: nadciśnienie tętnicze, choroby wątroby, niektóre typy nowotworów, zaburzenia psychiczne, zwłaszcza o charakterze depresyjnym i lękowym. Nadużywanie alkoholu jest przyczyną uszkodzeń ciała i śmierci w wyniku wypadków, przemocy, zatruc. Corocznie – z przyczyn bezpośrednio i pośrednio związanych z nadużywaniem alkoholu – w Polsce umiera ok. 10 tys. osób⁵.

⁵ Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Narażenie płodu na działanie alkoholu powoduje wystąpienie wielu nieprawidłowości w zakresie rozwoju fizycznego oraz umysłowego, w konsekwencji prowadząc do zaburzeń zachowania i funkcjonowania społecznego, które trwają całe życie. Zespół tych cech nosi nazwę Alkoholowy Zespół Płodowy (*Fetal Alcohol Syndrome – FAS*). Około 70% dzieci z FAS nigdy nie osiąga zdolności do samodzielnego życia. Badania przeprowadzone przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2013-2015 – projekt *ALICJA Populacyjne badanie rozpowszechnienia FASD w Polsce oraz walidacja różnych badań przesiewowych dzieci w wieku 7-9 lat* wykazały, że w Polsce rodzi się co najmniej 20 na każde 1 000 żywych urodzeń dzieci z uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego wywołanego piciem alkoholu przez matkę w okresie ciąży. Niska świadomość społeczna w zakresie szkód, jakie powoduje picie alkoholu na rozwijający się płód, brak rzetelnej wiedzy na temat FASD wśród służb medycznych, psychologów, terapeutów sprawia, że tylko nielicznym dzieciom stawiana jest prawidłowa diagnoza. Brak właściwego rozpoznania, a zatem odpowiedniej interwencji, prowadzi do nasilania się objawów wtórnych i pogłębienia się obszarów zaburzeń.⁶

3.2. Szkody społeczne spowodowane używaniem alkoholu

Alkoholizm ma wymiar społeczny, dlatego też jego skutki są dalekosiężne. Nie ograniczają się one do fizycznej, psychicznej i behawioralnej degradacji osoby pijącej. Skutkami alkoholizmu dotknięte jest życie wszystkich, którzy taką osobę otaczają. Picie szkodliwe bądź uzależnienie ma wpływ na życie zawodowe, przyczyniając się do niskiej efektywności w pracy oraz częstych absencji. Utrata pracy może spowodować bezrobocie, co prowadzi do obniżenia poziomu materialnego zarówno jednostki jak i rodziny a nawet utraty dachu nad głową. Sytuacja, która się wytwarza wzmaga frustrację, stres i napięcie. Uzależnienie jest jedną z istotniejszych przesłanek powodujących wykluczenie społeczne. Ponadto, osoby uzależnione od alkoholu doświadczają społecznej stygmatyzacji, zarówno podczas picia jak i podczas utrzymywanej abstynencji i leczenia. Biorąc pod uwagę wymiar społeczny uzależnienia od alkoholu, poniżej zaprezentowano najistotniejsze problemy w gminie Sulików.

3.3. Ubóstwo

Informacje na temat świadczeń pomocy społecznej udzielanych osobom i rodzinom z powodu występowania alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie na poziomie kraju przedstawiają statystyki Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Natomiast dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie wskazują, że w 2019 roku pomocą społeczną

⁶ Dane projektu *ALICJA Rozpowszechnienie FASD w Polsce*; Projekt realizowany w latach 2013-2015 przez PARPA, we współpracy ze Światową Organizacją Zdrowia (WHO), zaakceptowany przez Komisję Bioetyczną Instytutu Psychiatrii i Neurologii (IP i N) w Warszawie.

z tytułu alkoholizmu objęto 20 rodzin z terenu gminy Sulików – na łączną kwotę 83 693,09 zł.

Tabela 3. Dane dotyczące pomocy finansowej dla rodzin z problemem alkoholowym udzielonej w latach 2015- 2019 przez GOPS.

Obszar	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019 r.
Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej GOPS	270	239	206	156	159
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej GOPS objętych tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny	24	26	26	19	20
Wielkość środków finansowych przeznaczonych przez GOPS na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym	87 732,00	94 216,00	83 190,51	47295,86	83 693,09

(Źródło: dane z GOPS w Sulikowie)

W latach 2015 – 2018 obserwowano spadek liczby rodzin, które otrzymywały pomoc z powodu wystąpienia problemu alkoholowego, natomiast w roku 2019 nastąpił nieznaczny wzrost liczby rodzin z problemem alkoholowym.

3.4. Dysfunkcje rodziny z problemem alkoholowym

Rodzina z problemem alkoholowym to rodzina, w której co najmniej jeden z członków pije w sposób nadmierny, szkodliwy lub niekontrolowany. Uzależnienie od alkoholu członka rodziny i związane z tym nieprawidłowości w jego funkcjonowaniu wywiera negatywny wpływ na pozostałych członków rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci, powodując problemy zdrowotne, psychologiczne, społeczne i materialne. Rodzina z problemem alkoholowym charakteryzuje się pewnymi cechami, które służą przystosowaniu się do istniejącej sytuacji. Istotnym problemem z punktu widzenia społeczności lokalnej są szkody społeczne i rozwojowe, jakie zachodzą u dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym żyją w ciągłym stresie, napięciu i doświadczają wielu traumatycznych wydarzeń w związku z uzależnieniem rodziców. Brak im poczucia bezpieczeństwa emocjonalnego i fizycznego, co powoduje zaburzenia emocjonalne oraz psychiczne. Rodzic/rodzice nie spełniają swojej podstawowej funkcji – zapewnienia opieki i wychowania, zatem niezbędne staje się uruchomienie

zewewnętrznych mechanizmów, mających na celu pomoc dziecku i rodzinie. Taką rolę odgrywają placówki wsparcia dziennego oraz inne instytucje systemu wspierania rodziny.

W gminach, w których nie ma placówek leczenia uzależnienia od alkoholu lub dostęp do nich jest utrudniony, np. ze względu na dużą odległość lub kłopotliwy dojazd, a do takich należy gmina Sulików, ważną rolę w lokalnym systemie pomocy pełnią punkty konsultacyjne. Do ich zadań nie należy jednak prowadzenie psychoterapii osób uzależnionych, która jest zbiorem świadczeń zdrowotnych, a te udzielane są wyłącznie przez podmioty prowadzące działalność leczniczą. Zadaniem Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego jest zdiagnozowanie problemów całej rodziny i zaplanowanie pomocy dla wszystkich jej członków (dorosłych i dzieci).

Tabela 4 Liczba osób korzystających z Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i członków rodzin w Sulikowie.

Forma pracy	Liczba osób korzystających z usług Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin				
	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.
Porady w zakresie istoty choroby alkoholowej i metod jej leczenia	18	21	19	17	43
Rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego,	15	11	14	14	15
Osoby, które zmotywowano do dobrowolnego podjęcia leczenia odwykowego	4	3	1	2	1
Interwencje w sprawach przemocy w rodzinie	3	2	3	2	8

(Źródło: dane z GOPS w Sulikowie)

W 2019 r. w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin udzielono 15 porad dla 7 osób uzależnionych od alkoholu, 12 porad dla 5 członków ich rodzin, wspierano 4 osoby uzależnione od środków psychoaktywnych, którym udzielono 8 porad. Ponadto udzielano 8 porad dla 3 osób stosujących przemoc w rodzinie.

3.5. Przemoc w rodzinie

W literaturze wyróżniono czynniki, które określają prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy w rodzinie. Wśród nich, nadużywanie alkoholu wymienione jest jako jeden z najważniejszych. Na przestrzeni lat w Polsce obserwuje się stały wzrost przypadków występowania przemocy w rodzinie, a zarazem wzrost liczby osób wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, będących pod wpływem alkoholu.

Z badań wynika, że istnieje wysoka zależność pomiędzy stanem nietrzeźwości osoby stosującej przemoc w rodzinie a występującymi epizodami przemocy. Zależność tę odnotowano zarówno w relacjach ofiar jak i sprawców przemocy. Ponadto, występowała ona w każdym rodzaju przemocy. Badane osoby dorosłe będące ofiarami przemocy w rodzinie stwierdziły, że najczęstszą okolicznością towarzyszącą przemocy jest alkohol. Ponadto,

badania wykazały związek między tendencją do nadużywania alkoholu a stosowaniem poszczególnych rodzajów przemocy wobec dzieci. Średnio 30% uczniów doświadczających przemocy w rodzinie oceniła, że przynajmniej jedno z rodziców/opiekunów prawnych nadużywa alkoholu⁷.

Wskaźnikiem pozwalającym na ocenę skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sulików jest liczba uruchomionych procedur *Niebieska Karta*. Dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 5. Zestawienie *Niebieskich Kart* sporządzonych w latach 2015 – 2019.

Instytucja zakładająca Niebieską Kartę	Liczba Niebieskich Kart przekazana Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego				
	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.
Policja	18	6	14	7	9
GKRPA	0	0	0	0	0
GOPS	0	0	2	5	2
Oświata	0	0	0	0	0
Razem	18	6	16	12	11

(Źródło: dane z GOPS w Sulikowie, za 2019r. dane na dzień 18.12.2019r.)

Dane ujęte w tabeli wskazują na nieznaczny spadek uruchomionych procedur *Niebieska Karta* na terenie gminy Sulików w roku 2019 w stosunku do roku 2018, oraz zmniejszoną liczbę uruchomionych procedur przez GOPS w Sulikowie.

W 2019 r. na terenie Gminy Sulików problem przemocy w rodzinie dotknął łącznie 60 osób. Najczęściej występujące formy przemocy to przemoc psychiczna (emocjonalna) oraz przemoc fizyczna. Działania zespołu opierały się na podejmowaniu wspólnych działań zmierzających do zniwelowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz prowadzeniu rozmów zarówno z osobami doświadczającymi przemocy, jak i z osobami stosującymi przemoc. Rozmowy miały na celu przekazanie informacji na temat skutków doświadczania i stosowania przemocy oraz motywowanie do podjęcia działań zmierzających do poprawy sytuacji w rodzinie, m.in. do skorzystania z Punktu Interwencji Kryzysowej oraz udziału w terapii.

⁷ Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Raport cząstkowy Badania porównawcze oraz diagnoza skali występowania przemocy w rodzinie wśród osób dorosłych i dzieci, z podziałem na poszczególne formy przemocy wraz z opisem charakterystyki ofiar przemocy i sprawców, 2014 r.

Tabela 6. Dane dotyczące działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie w 2019r.

Lp.	Zakres	Ogółem
1.	Ilość spraw, które wpłynęły w 2019 r.	11
2.	Ilość spraw w toku z roku poprzedniego	8
2.	Ilość wniosków skierowanych do Sądu Rodzinnego	0
3.	Liczba „Niebieskich Kart”, które wpłynęły do GKRPA	0

(Źródło: dane z GOPS w Sulikowie)

W 2019 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sulikowie wpłynęło 11 Procedur Niebieskiej Karty, w tym 7 z Posterunku Policji w Zawidowie, 1 z Komendy Powiatowej Policji w Zgorzelcu, 2 z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie oraz 1 z Radomska. Ponadto kontynuowano 8 Procedur Niebieskiej Karty z 2018 r.

Ze „społecznej diagnozy uczniów” przeprowadzonej w 2018r. wynika, że na problem przemocy w odniesieniu do raportów gminnych należy patrzeć z perspektywy porównawczej. Spośród ogółu badanych mniej więcej co trzeci uczeń przynajmniej raz na tydzień spotyka się z agresją fizyczną i psychiczną. Dość wysoki wskaźnik w naszej Gminie może świadczyć o zaburzonych relacjach i konieczności wprowadzenia różnych programów naprawczych i profilaktycznych. Z badań wynika, że ze zjawiskiem jakiegokolwiek przemocy częściej mają do czynienia uczniowie gorzej oceniający warunki materialne swojej rodziny.

Pomoc specjalistyczna w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Dane zamieszczone w tabeli nr 7 obrazują, że nieznacznie spadła liczba osób korzystających ze wsparcia Punktu Konsultacyjnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Z uzyskanych informacji z Punktu Interwencji Kryzysowej ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wynika, że w 2019 r. zmieniła się specyfika osób korzystających z pomocy specjalistycznej. Do Punktu coraz częściej trafiają nie tylko osoby, które aktualnie doświadczają pomocy lub są uwikłane w problemy alkoholowe, ale osoby które doświadczały przemocy w rodzinie pochodzenia i aktualnie doświadczają wiele problemów w relacjach z partnerami lub mają problemy wychowawcze z dziećmi (DDA). Osoby te wymagają dłuższej pracy terapeutycznej. Po spotkaniach identyfikujących zakres problemów kierowani są na grupę „Przemocy STOP” lub na warsztaty umiejętności rodzicielskich.

Tabela 7. Dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2015 – 2019

	Liczba osób korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie				
	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.
Łączna liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i terapeutycznej w związku z przemocą, w tym:	65	67	72	61	52
liczba kobiet	50	53	58	57	48
liczba mężczyzn	15	12	14	4	4

(Źródło: dane z Punktu Interwencji Kryzysowej ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Zgorzelcu za 2019r. na dzień 15 listopada)

W ramach specjalistycznej pomocy ofiarom przemocy w roku 2019 odbyło się 58 sesji indywidualnych i 4 sesje małżeńskie. Udzielono pomocy 52 osobom: 22 osoby to ofiary przemocy (w tym 8 osób starszych), 4 sprawców przemocy (w tym jedna kobieta), 26 członków rodzin uwikłanych w przemoc lub problemy alkoholowe (dzieci, rodzice, krewni).

Pomoc obejmowała działania terapeutyczne, edukacyjne i wspierające w sytuacjach kryzysowych. Działania edukacyjne dotyczyły:

- rozpoznawania aktów przemocy, umiejętności reagowania na nie, rozumienia procesów i źródeł powstawania zachowań agresywnych oraz zadań pomocowych różnych służb społecznych,
- roli Niebieskich Kart w powstrzymaniu przemocy,
- sposobów uwalniania się ze związków z osobami stosującymi przemoc trzeźwą i pod wpływem alkoholu,
- praca edukacyjna z osobami współzależnymi.

3.6. Nietrzeźwość na drogach, w miejscach publicznych, przestępstwa i wykroczenia

Nietrzeźwość uczestników ruchu drogowego jest jednym z najistotniejszych czynników zwiększających zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Alkohol jest używką, która w sposób jednoznaczny wpływa negatywnie na cechy psychomotoryczne człowieka, powodując zmiany w postrzeganiu, ocenie zjawisk, sposobie i szybkości reagowania na bodźce, a tym samym przejściowo ograniczając zdolność do precyzyjnej obsługi maszyn i urządzeń mechanicznych. Odnosi się to także do czynności kierowania pojazdami. Z danych uzyskanych z Posterunku Policji w Zawidowie wynika, że w latach 2016-2019 w gminie Sulików zatrzymano znacznie mniejszą liczbę nietrzeźwych kierujących

oraz kierujących po użyciu alkoholu w stosunku do lat poprzednich (2014r. – 30 osób; 2016r. – 15 osób; 2017r. - 17 osób; 2018 r.- 15 osób; 2019 r.-12 osób).

Tabela 8. Dane dotyczące przestępstw drogowych w gminie Sulików w latach 2014-2019.

Rodzaj przestępstwa	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.
Kierujący po alkoholu	30	29	15	17	15	11
Zatrzymani do wytrzeźwienia	3	5	4	0	11	6
Kierujący po narkotykach	0	0	1	0	0	1
Łącznie	30	29	16	17	15	12

(Źródło: dane Posterunku Policji w Zawidowie, za 2019 r., na dzień 28 listopada))

Spożywanie alkoholu jest jedną z podstawowych przyczyn naruszania prawa. Często jest on motywem, dla którego przestępstwo zostaje popełnione oraz w dużej mierze ma wpływ na sposób jego realizacji. Pod jego wpływem obniża się poziom krytycyzmu, maleje możliwość obiektywnej oceny własnego zachowania oraz wyzwała się agresja.

Tabela 9. Dane dotyczące interwencji Policji w związku z nietrzeźwością w gminie Sulików w latach 2014-2019.

Rodzaj zdarzenia	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.
Interwencje domowe, gdzie sprawcy działali pod wpływem alkoholu	13	19	9	12	8	6
Liczba nietrzeźwych osób poniżej 18 roku życia zatrzymanych lub odwiezionych do domów rodzinnych	0	0	0	0	0	0
Liczba zatrzymań osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych	3	5	4	3	0	6

(Źródło: dane Posterunku Policji w Zawidowie)

Analizując dane zawarte w tabeli nr 9 można zauważyć nieznaczną tendencję spadkową liczb interwencji domowych, gdzie sprawcy działali pod wpływem alkoholu.

Tabela 10. Dane dotyczące przestępstw narkotykowych w gminie Sulików w latach 2014-2019.

Rodzaj przestępstwa	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.
Posiadanie	6	6	9	5	8	8
Produkcja	0	0	1	0	0	1
Uprawa	2	1	2	0	1	0
Handel	0	0	1	0	0	1
Przemyt	0	1	0	0	0	0
Łącznie	8	8	13	5	9	10

(Źródło: dane Posterunku Policji w Zawidowie)

Powyższe dane wskazują, że w Gminie Sulików mamy do czynienia głównie z przestępstwami dotyczącymi posiadania narkotyków, choć występuje także produkcja i handel narkotykami. Liczba tych przestępstw na przełomie lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

3.7. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie

W roku 2019 Komisja prowadziła działania polegające na wykonywaniu czynności zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu. W zgłoszonych sprawach przeprowadzono rozmowy, motywowano do poddania się leczeniu odwykowemu na zasadach dobrowolności, pouczano o szkodliwym wpływie alkoholu na organizm, na sytuację rodzinną, kierowano na badania do biegłych oraz składano wnioski do Sądu Rejonowego w Zgorzelcu, Wydział III Rodzinny i Nieletnich w celu wszczęcia postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Tabela 11. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie w 2019r.

Lp.	Zakres	Ogółem
1.	Ilość nowych spraw, które wpłynęły do GKRPA	9
2.	Sprawy w toku z roku poprzedniego	16
3.	Ilość wniosków skierowanych do Sądu Rodzinnego	5
4.	Stwierdzony przez biegłych brak uzależnienia	0
5.	Zakończenie postępowania (brak przesłanek ustawowych)	7
6.	Ilość opinii biegłych sądowych wydanych w postępowaniu o przymusowe leczenie odwykowe	8 (w tym 4 przez Sąd)
7.	Liczba rodzin, których dotyczyły „NK”	2

8.	Liczba spotkań grup roboczych, w których pracowali członkowie GKRPA	12
9.	Liczba kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych	0
10.	Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w obszarze zgodności lokalizacji punktu z uchwałami Rady Gminy	0

(Źródło: *Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie*)

Analiza powyższych danych diagnostycznych wskazuje, że w roku 2019 do najważniejszych działań podejmowanych i finansowanych przez gminę Sulików należy zaliczyć: programy profilaktyczne w szkołach, m.in. zorganizowanie programu rekomendowanego przez PARPA „Debata” dla uczniów szkół podstawowych w Gminie Sulików oraz szkoleń dla rodziców dotyczących uzależnień, pomoc psychologiczną i wychowawczą dla rodzin dysfunkcyjnych, przeciwdziałanie przemocy w rodzinach, pomoc dla rodziców, których dzieci nadużywają środków zmieniające świadomość oraz zwiększenie dostępności leczenia uzależnień.

Szkody wynikające z nadużywania alkoholu występują w bardzo różnych obszarach polskiej rzeczywistości. Nie można ich uniknąć, ale można zmniejszać ich rozmiary i dotkliwość.

Przedstawione płaszczyzny problemowe stanowią obszar szeroko pojętego zdrowia publicznego. Art. 68 ust. 1 Konstytucji RP mówi, iż „Każdy ma prawo do ochrony zdrowia”, natomiast w ust. 2 stwierdza się, że „obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych”.

Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020 zakłada działania w obszarze zdrowia publicznego realizowane w oparciu o ustawę z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym, mające na celu: wydłużenie życia Polaków, poprawę jakości ich życia związanej ze zdrowiem oraz ograniczanie społecznych nierówności w zdrowiu wynikających z uwarunkowań społeczno-ekonomicznych. W myśl przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020 (Dz.U., poz.1492) cele operacyjne Programu obejmują:

- a) poprawę sposobu żywienia, stanu odżywienia oraz aktywności fizycznej społeczeństwa,
- b) profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi,
- c) profilaktykę problemów zdrowia psychicznego i poprawę dobrostanu psychicznego społeczeństwa,
- d) ograniczenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych w środowisku zewnętrznym, miejscu pracy, zamieszkania, rekreacji oraz nauki,
- e) promocję zdrowego i aktywnego starzenia się,
- f) poprawę zdrowia prokreacyjnego.

3.8. Podsumowanie

Mając na uwadze wcześniej opisane zagrożenia społeczne ważne jest systematyczne weryfikowanie ryzykownych przekonań i zachowań. Propagowanie działań profilaktycznych w placówkach oświatowych przyczyni się do zmniejszenia ryzyka sięgania po alkohol i środki odurzające przez osoby niepełnoletnie. Istotne jest także wyrobienie wśród członków społeczności przekonania, że picie alkoholu przez osoby niepełnoletnie jest zjawiskiem bardzo niepożądanym i nie należy ich w tym wspierać. Wskazane jest tworzenie i stałe wzbogacanie lokalnej oferty pomocy dla rodzin, w których występuje problem uzależnień i przemocy.

Istotne jest podjęcie zorganizowanych instytucjonalnych działań, mających na celu pełniejsze zidentyfikowanie rodzin wymagających pomocy (zarówno ze względu na uzależnienia, jak i przemoc) oraz dostarczenie im jak najpełniejszego wsparcia. Z badań naukowych wynika, iż dzieci alkoholików są bardziej narażone na tego typu uzależnienie, zaś dzieci bite same jako dorośli częściej biją.

Tylko dzięki skoordynowanym, spójnym działaniom instytucji, a także społeczności lokalnej możliwa jest skuteczna profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych, narkomanii oraz przemocy w rodzinie czy szkole.

4. Cele i zadania programu

4.1. Cele Programu

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych oraz używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Sulików.

Cele szczegółowe:

- a) dążenie do zwiększania świadomości społecznej w zakresie właściwego postrzegania problemów uzależnień,
- b) profilaktyka problemów alkoholowych, narkotykowych, leczenie uzależnienia i współuzależnienia,
- c) wspieranie osób i rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym w tym z problemem przemocy w rodzinie.

Adresatami Programu są mieszkańcy gminy Sulików, w szczególności:

- a) osoby i rodziny z problemem alkoholowym, narkotykowym,
- b) osoby uzależnione i współuzależnione,
- c) dzieci i młodzież, w tym m.in. z grup podwyższonego ryzyka, ze środowisk zagrożonych z powodu dysfunkcji lub sytuacji społeczno-psychologicznej, a także ich rodzice,

- d) osoby zajmujące się zapobieganiem występowania problemów alkoholowych i pomocą osobom i rodzinom z problemem alkoholowym oraz osobom i rodzinom z problemem przemocy,
- e) osoby doświadczające przemocy oraz osoby stosujące przemoc w rodzinach z problemem alkoholowym,
- f) podmioty publiczne, społeczne i prywatne działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

4.2. Zadania Programu :

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na 2020r. zawiera zadania określone w powołanych na wstępie ustawach, które będą realizowane w formach dostosowanych do aktualnych potrzeb lokalnych, z wykorzystaniem istniejących zasobów służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień.

1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Sposób realizacji:

- a) informowanie osób uzależnionych o istniejących placówkach ambulatoryjnych i ośrodkach terapeutycznych,
- b) pomoc osobom uzależnionym w szybkim podjęciu leczenia (motywacja, kierowanie, edukacja, wspieranie psychiczne, porady prawne, praca socjalna),
- c) pomoc psychologiczna dla ofiar i sprawców przemocy domowej,
- d) prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i ich rodzin,
- e) finansowanie szkoleń służb z zakresu problemów alkoholowych i narkotykowych oraz przemocy w rodzinie,
- f) współpraca właściwych służb (policja, nauczyciele, służba zdrowia, organizacje pozarządowe) w realizowaniu procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- g) działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie w zakresie wszczynania procedury zobowiązującej do podjęcia leczenia odwykowego.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- a) liczba osób, którzy po ukończeniu terapii utrzymują abstynencję przez ponad rok,
- b) liczba osób, u których po ukończeniu terapii utrzymują się pozytywne zmiany w funkcjonowaniu rodzinnym, zawodowym i społecznym,
- c) liczba osób uzależnionych i współuzależnionych, korzystających z programów terapeutycznych,
- d) liczba ofiar i sprawców przemocy domowej, którym udzielono wsparcia.

2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Sposób realizacji:

- a) finansowanie działań zgodnie z zapisami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2015-2020,
- b) finansowanie pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej dla osób doznających przemocy,
- c) dofinansowanie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym w formie stacjonarnej i obozowej,
- d) podejmowanie działań interwencyjnych mobilizujących osoby współuzależnione, z syndromem DDA (dorosłych Dzieci Alkoholików), doświadczające przemocy, rodziców i opiekunów dzieci przyjmujących środki chemiczne, do podejmowania profesjonalnej terapii,
- e) rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na temat możliwości uzyskania pomocy w gminie,
- f) współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- g) doskonalenie i upowszechnianie standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym,
- h) doskonalenie metod interwencji w sytuacji przemocy w rodzinie w ramach procedury „Niebieskie Karty” realizowanych przez członków GKRPA,
- i) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- j) edukacja w zakresie interdyscyplinarnej współpracy służb,
- k) podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- a) liczba porad i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- b) liczba realizowanych programów terapeutycznych dla osób uwikłanych w przemoc,
- c) liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych,
- d) liczba osób przeszkolonych w prowadzeniu interwencji domowych w sytuacjach przemocy w rodzinie,
- e) liczba rodzin z problemem alkoholowym, w których policja wielokrotnie podejmowała interwencję w związku z przemocą domową,
- f) liczba osób zgłaszających się do punktów informacyjno-konsultacyjnych,
- g) liczba rodzin, w których występuje problem uzależnień, objętych pomocą materialną i finansową w ramach pomocy społecznej,
- h) wysokość środków finansowych wydatkowanych na pomoc społeczną rodzinom z problemami uzależnień.

3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Sposoby realizacji:

1. Tworzenie możliwości integrowania wszystkich profilaktyków (szczególnie pedagogów i nauczycieli) realizujących programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży:
 - a) organizowanie i finansowanie szkolnych programów profilaktycznych, służących promocji zdrowia, przeciwdziałających uzależnieniom, przemocy,
 - b) finansowanie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży (spektakle i wykłady profilaktyczne),
 - c) organizowanie i dofinansowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla młodzieży,
 - d) finansowanie wyposażenia placówek w pomoce i sprzęt niezbędny dla prowadzenia działań profilaktycznych,
 - e) współpraca z jednostkami organizacyjnymi gminy, organizacjami pozarządowymi i związkami wyznaniowymi mająca na celu promocję zdrowia i propagowanie trzeźwych obyczajów,
 - f) dofinansowanie tworzenia i uzupełniania bazy niezbędnej do realizacji alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież w ramach środowiskowej profilaktyki uzależnień (place zabaw, boiska,),
 - g) organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych w ramach programów szkolnych o charakterze profilaktycznym.
2. Inne formy działań w obszarze profilaktyki uzależnień:
 - a) organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla młodzieży, udział w ogólnopolskich kampaniach,
 - b) finansowanie programów z elementami profilaktyki uzależnień według wniosków złożonych przez placówki oświatowe,
 - c) dofinansowanie działań w obszarze edukacji społeczeństwa,
 - d) dożywianie dzieci uczestniczących w programach profilaktycznych,
 - e) prowadzenie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych,
3. Działalność profilaktyczna i edukacyjna:
 - a) podnoszenie kompetencji realizatorów programów profilaktycznych,
 - b) podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym, skierowanych do całych rodzin, do społeczności lokalnej promujących zdrowy styl życia,
 - c) propagowanie oferty pomocy w zakresie problemów uzależnień:
 - działania edukacyjne z wykorzystaniem broszur, plakatów, ulotek z treściami dotyczącymi problematyki uzależnień,
 - kampanie społeczne,
 - d) uczenie wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia,
 - e) uczenie osobistych umiejętności kontrolowania rozmiarów i wzorów palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania środków zmieniających świadomość, korzystania z nowoczesnych technologii,

- f) zwiększenie skutecznej informacji wobec zaburzeń zachowania, wynikających z używania środków zmieniających świadomość,
- g) upowszechnianie wiedzy na temat szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- a) liczba młodzieży, rodziców i nauczycieli uczestniczących w szkolnych programach profilaktycznych,
- b) liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w pozalekcyjnych zajęciach sportowo-rekreacyjnych,
- c) liczba osób biorących udział w szkoleniach na temat szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży,
- d) liczba osób - pracowników jednostek organizacyjnych gminy biorących udział w szkoleniach w obszarze profilaktyki uzależnień,
- e) liczba młodzieży, która używała środki zmieniające świadomość,
- f) liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w związku z zabronioną sprzedażą alkoholu nieletnim.

4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotykowych.

Sposoby realizacji:

- a) współpraca z organizacjami pożytku publicznego i innymi organizacjami i osobami realizującymi programy związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, problemów związanych z narkomanią, przemocą w rodzinie,
- b) wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i ruchów trzeźwościowych realizujących swoje działania statutowe związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień,
- c) finansowanie pracy terapeutów związanej z konkretnym programem pomocy psychologicznej,
- d) dofinansowanie programów stanowiących realizację założeń gminy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, przemocy w rodzinie.

Wspomaganie działalności służb i instytucji nie jest tożsame z udzielaniem wsparcia finansowego i może oznaczać nawiązanie współpracy służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych czy narkotykowych, bez przekazywania środków finansowych.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- a) liczba stowarzyszeń współpracujących w ramach programu,
- b) liczba programów realizowanych przez stowarzyszenia i inne organizacje lub osoby działające w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień.

5) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Sposoby realizacji:

- a) opiniowanie przez Komisję wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem zgodności z uchwałami Rady Gminy Sulików dotyczącymi ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- b) prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń,
- c) inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- a) liczba interwencji Policji wobec naruszenia warunków sprzedaży alkoholu,
- b) liczba kontroli i interwencji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zgłoszonych przypadkach sprzedaży napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, nieletnim oraz na kredyt lub pod zastaw,
- c) liczba wszczętych postępowań wyjaśniających,
- d) liczba sklepów i lokali gastronomicznych naruszających prawo zabraniające sprzedawania alkoholu nieletnim.

6) Współpraca z organizacjami pozarządowymi w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, a także promowanie inicjatyw społecznych.**Sposoby realizacji:**

- a) działania profilaktyczno - edukacyjne wobec osób bezdomnych z problemem alkoholowymi i narkomanią,
- b) wspieranie działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przywracaniu do samodzielnego funkcjonowania społecznego i zawodowego.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- a) liczba osób bezdomnych wobec których podjęto działania,
- b) liczba inicjatyw promujących zdrowy styl życia w środowisku lokalnym.

5. Realizatorzy Programu

- a) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie,
- b) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie,
- c) Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- d) Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- e) Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Dla Osób Uzależnionych i Członków Ich Rodzin,
- f) Szkoła Podstawowa w Sulikowie,
- g) Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Biernej,
- h) Przedszkole Publiczne w Sulikowie,

- i) Środowiskowa Hala Sportowa przy SP w Sulikowie,
- j) Gminny Ośrodek Kultury w Sulikowie,
- k) Kościół katolicki i inne kościoły,
- l) organizacje pozarządowe,
- m) inne placówki, instytucje, organizacje, zakłady pracy i osoby fizyczne.

6. Gminna Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie

6.1. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie:

- a) inicjowanie działań dotyczących realizacji Programu,
- b) współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- c) prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- d) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym:
 - motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego,
 - udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
 - kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na specjalistyczne badania diagnostyczne (diagnoza choroby),
 - kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 - udział w postępowaniu sądowym.
- e) wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Gminy Sulików lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu, zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- f) prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- g) udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- a) liczba prowadzonych postępowań w ramach zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego,
- b) liczba osób skierowanych do biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia,
- c) liczba wydanych opinii biegłych,
- d) liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe,

- e) liczba wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie do leczenia w zakładzie leczenia odwykowego,
- f) liczba wszczętych przez Komisję postępowań w ramach procedury „Niebieska Karta”,
- g) liczba opinii pozytywnych i negatywnych w postępowaniu o wydanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami Rady Gminy Sulików (maksymalna liczba zezwoleń i lokalizacja punktów),
- h) liczba przeprowadzonych kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

6.2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie oraz innych osób zaangażowanych w realizację Programu.

Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za realizację zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przysługuje wynagrodzenie (*art.4¹ ust.5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*) w wysokości:

- a) Przewodniczącemu Komisji - 160,00 zł brutto, za udział w pracach Komisji podczas jednego posiedzenia,
- b) Zastępcy przewodniczącego Komisji – 140,00 zł brutto za udział w pracach Komisji podczas jednego posiedzenia,
- c) Sekretarzowi Komisji za obsługę administracyjną, organizacyjno-techniczną Komisji i udział w jej pracach przysługuje 360,00 zł brutto miesięcznie,
- d) Członkom Komisji – 120,00 zł brutto za udział w pracach Komisji podczas jednego posiedzenia.

Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia stanowi podpis członka komisji na liście obecności.

Koordinatorowi Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień za koordynację i nadzór nad realizacją zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień przysługuje wynagrodzenie w kwocie 720,00 zł brutto miesięcznie.

Wynagrodzenie dla osoby prowadzącej Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin - 35 zł brutto za godz., Punkt czynny jest 1 raz w tygodniu przez 1,5 godz.

Wynagrodzenie za obsługę finansowo - księgową - 500 zł brutto miesięcznie.

7. Źródła finansowania programu

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na rok 2020 prowadzona będzie w oparciu o środki własne gminy uzyskane z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z zapisami ustawy

o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Środki finansowe zebrane z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych nie wykorzystane w danym roku budżetowym powinny być zamieszczone w wykazie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego i są przeznaczone w następnym roku budżetowym na realizację Programu.

Wydatki na realizację Programu ujęte są w Uchwale Budżetowej Gminy Sulików na rok 2020 w Załączniku nr 2 i 6 w Dziale 851 Ochrona Zdrowia.

9. Monitoring programu

Bieżące monitorowanie sytuacji w zakresie problemów uzależnień od alkoholu i narkotyków dostarcza informacji do planowania działań profilaktycznych oraz oceny ich skuteczności. System monitorowania stanowi zaplecze informacyjne dla podmiotów realizujących zadania z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień, dla władz lokalnych oraz społeczności gminy. Monitorowanie zjawisk związanych z uzależnieniami na terenie gminy polega w szczególności na:

- a) przeprowadzeniu społecznych badań na temat skali uzależnień w gminie,
- b) ewaluacji realizowanych programów profilaktycznych i terapeutycznych,
- c) analizie sprawozdań z realizacji zadań.

Monitorowanie programu oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia efektywności poszczególnych działań, szczególnie po ich zakończeniu. Dane te są pomocne przy podejmowaniu decyzji dotyczących rozszerzenia bądź ograniczenia podejmowanych działań programowych oraz przy planowaniu kolejnych.

Program ma charakter otwarty. W przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, zadania w nim wyznaczone mogą zostać zmodyfikowane lub poszerzone.

Przewodniczący Rady

Bogusław Świątek

Uzasadnienie

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, jak również przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie. Realizacja w/w zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez Radę Gminy. W związku z tym, podjęcie niniejszej uchwały jest celowe i zasadne.

Przewodniczący Rady

Bogusław Świątek